

Ilja Lemeškin – ukončení doktorandského studia

Posudek školitele

Školitel: Prof. PhDr Jiří Marvan, PhD

Volba doktorandského projektu jak svou jedinečností, tak svou náročností sama o sobě naznačovala vysokou laťku, jakou by si určil málokterý kandidát, o jejím překonávání ani nemluvě. S potěšením konstatuji, že ji kandidát nejen překonal, ale že si tím vytvořil obzvláště vhodný prostor pro rozvoj své další profesionální kariéry. Přitom se obracel ad fontes (tj. konal sám terénní výzkum) tam, kde se mnozí kandidáti i na vyšší tituly uchylují k sekundárním, ba terciárním pramenům, jejichž citacemi zaplňují své vědecké spisy. O nic takového se nelze obávat u našeho kandidáta ani v budoucnu.

Nelze popřít, že pro tento záměr byl Lemeškin skvěle vybaven, přinášel si svou solidní ruskou výbavu jak po stránce jazykové, tak i faktografické a intelektuální. Ještě významnější roli však hrála jeho litevská zkušenost (včetně stále trvajících kontaktů s předními odborníky Litvy), která již dnes přispívá k imagi zdejší fakulty jako jednoho z důležitých center evropské (a tedy i světové) baltistiky.

Průběh studia

K charakteristice kandidáta patří jeho profesionální zodpovědnost a nadšení pro projekt, které byly nejlépe ilustrovány jeho několikanásobným terénním výzkumem v nepřístupných oblastech severní Karélie. Ten vynesl netušené objevy, obohacující i samotnou ruskou folkloristiku o dosud neznámé položky. Navíc Lemeškinovo nadšení strhlo i další rusisty ke zkušenosti s cestou do nejlépe zachovaných oblastí (bez moderní civilizace), kde stále přežívá duch předrevolučního Ruska a dokonce jeho jazykové povědomí i jeho sebereflexe, obohacující i arzenál moderního lingvo-ekologa.

Poněkud jinak se jeví Lemeškinův příspěvek v druhém oboru, lituanistice. Skutečnost, že se v Litvě v příštím roce objeví jeho další dvě samostatné publikace, jen naznačuje kandidátovu píli a zodpovědnost. To je však jen fenomén sám o sobě; ten však skrývá ve skutečnosti objevy, jež mj. přispějí k posunutí dějin litevštiny o několik století hlouběji do předpísemného období. Pro národ, jehož jazyk byl po desítky let zpochybňován jako prostředek smysluplné a obecně platné komunikace (k níž se měla hodit mnohem více ruština) je to jistě příspěvek, jehož výsledky budou platné i daleko do budoucna. Navíc Lemeškin, rodem povolžský Rus, tím znamenitě přispívá k rehabilitaci velkého ruského souseda jako nebezpečí pro litevské národní a jazykové prostředí.

Doktorandská práce

Jak z předešlých slov vyplývá, práce byla vykonána s největší svědomitostí. Kandidát pravidelně informoval školitele i svého konzultanta o průběhu své práce a citlivě zapracovával jejich připomínku do disertace. K tomuto účelu několikrát navštívil vilniuskou univerzitu, což samozřejmě mělo i řadu dalších výhod pro rozvoj pražské lituanistiky. Jako vedlejší produkt své přípravy publikoval řadu článků v předních (z hlediska oboru) zahraničních periodikách a dnes co do počtu publikací patří k nejproduktivnějším členům ústavu. Kromě průběžných zpráv a konzultací jsem práci znovu pečlivě pročetl. Jako lingvista musím uznat, že šíře záběru, kterého se Lemeškin podjal, je skutečně obdivuhodná a může sloužit jako vzor i pro další kandidáty. Přináší řadu nových poznatků jak faktických tak metodologických. Samotná šíře bibliografie signalizuje, jak dobře je Lemeškin na svoji profesní dráhu připraven. Avšak zatímco citace zahraničních autorů mnohdy znamená sekundárnost (či dokonce terciárnost) českého odborníka na mezinárodním poli, Lemeškin, jak jsme si ukázali, se hlásí do vědecké primárnosti, což by pro image každého oboru a každé akademické instituce mělo být metou nejvyšší. Konečná hodnota jeho práce může být zhodnocena jednak v posudcích, ale především k dopadu publikace, k níž je tato práce již dnes připravena.

Závěrem dodávám, že ze své dlouhodobé zkušenosti s doktorandy na třech kontinentech včetně kandidátů baltistických (jeden z nich je nyní např. vedoucím katedry baltistiky na stockholmské univerzitě) radím práci Ilji Lemeškina nejen v současnosti, ale zřejmě i v budoucí perspektivě k 10% nejúspěšnějších.

Práci doporučuji k obhajobě bez výhrad.

Prof. PhDr. Jiří Marvan, PhD

Ústav slavistických a východoevropských studií

V Praze dne 30. listopadu 2005